

het Volksbelang

Veel mensen legden bloemen neer na de aanslag in het Joods Museum in Brussel: een hoogtepunt in het antisemitisme in België.

Antisemitisme neemt toe

Antisemitisme of Jodenhaat neemt de laatste tijd toe. Niemand reageert echt fors op deze bangelijke evolutie, en dat verontrust opiniemakers en verantwoordelijken van Joodse organisaties en verenigingen. In de eerste maanden van dit jaar is het aantal incidenten zelfs verdrievoudigd tegenover dezelfde periode vorig jaar. Volgens de Joodse gemeenschap wordt vooral Brussel en Antwerpen stilaan onleefbaar. De aanslag in mei van dit jaar op het Joods museum was daarvan een triest hoogtepunt.

Alleen al een blik op de website www.antisemitisme.be bewijst dat

recent tal van incidenten gebeurden: in een café in het Luikse hing de cafébaas een affiche uit met daarop de tekst: "In deze zaak worden honden toegelaten, maar Joden, nooit!"; een jongeman uit Sint-Lambrechts-Woluwe vond hakenkruisen op zijn auto; in Antwerpen werd een bus met kleuters van een Joodse school met stenen bekogeld. Ook op de sociale media, zoals Facebook, is antisemitisme niet ver weg. Uiteraard is het oplaaierend geweld in de Gaza en het oprukkend extreem terrorisme aan dit alles niet vreemd.

Lees meer in onze bijdrage op blz. 8

Inhoud

GESCHIEDENIS De fotograaf van Auschwitz / 3 | ANALYSE Alles over de zesde staatshervorming / 4
BUITENLAND Wat met de Britten na het referendum over Schotland? / 6 | JODENHAAT Is er een heropleving van het antisemitisme? / 8 | OPINIE Het maatschappelijk belang van nieuwe gevechtsvliegtuigen / 12 |

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

Het is wat het is

Echt windstil is het de voorbije zomermaanden op politiek vlak niet geweest. Open Vld-voorzitster Gwendolyn Rutten haalde de krachttoer van haar leven uit en loodste tegen de verwachtingen in de Vlaamse liberalen de Vlaamse regering binnen. Met Sven Gatz en Annemie Turtelboom verzekerde zij zich van twee 'betrouwbare' ministers in de regeringsploeg van minister-president Geert Bourgeois. Voorwaar een krachttoer, maar die op termijn niet onschuldig is voor de Vlaamse liberalen. Open Vld stapte pas in de Vlaamse ploeg nadat N-VA en CD&V de grote lijnen van hun regeerakkoord al hadden uitgetekend. Pas binnen afzienbare tijd zal moeten blijken of de Vlaamse liberalen zich in de ploeg-Bourgeois kunnen manifesteren.

Op begrotingsvlak heeft Annemie Turtelboom al goede punten gescoord met haar begroting in evenwicht. Sven Gatz tekende in enkele rake interviews zijn visie op cultuur uit en

nam al moedige beslissingen. Maar het parcours zal hobbelig zijn. Nu al krijgt de Vlaamse ploeg het label 'besparingsregering' opgekleefd. Voorwaar een stempel die voornamelijk op de huid van de liberalen zal gedrukt worden. We hebben de 'linkse' oppositie niet nodig om te weten dat er scherpe keuzes zullen worden gemaakt en van iedereen inspanningen worden gevraagd. De Septemberverklaring van de minister-president was heel klaar: een verdubbeling van de zorgverzekering, geen indexerend van de kinderbijslag, dunder afvalwater en energie, herziening van de woonbonus, dunder openbaar vervoer, minder overheid... De combinatie van de net opgesomde maatregelen kost een gezin met twee kinderen naar schatting zowat 340 euro per jaar, zo berekende De Standaard, nog los van de gewijzigde woonbonus. Afhankelijk van de situatie zal het bedrag lager of veel hoger zijn.

Je kan het de Vlaamse liberalen niet verwijten, want in de vorige regeringsploeg van Kris Peeters hadden zij geen verantwoordelijkheid. Het moet zowat geleden zijn van toen Dirk Van Mechelen minister van Begroting was dat men nog echt geloofde dat het goed ging met de Vlaamse centen. Nu is het opnieuw aan een liberaal om op de Vlaamse geldbeugel te let-

ten: daaruit kan op termijn opnieuw politieke credit gehaald worden.

Ook bij de vorming van een federale regering ging de zomer niet onopgemerkt voorbij. Vooral de vraag wie er nu premier gaat worden, bleef lang onbeantwoord. Wellicht zal straks Charles Michel de sleutel van de '16' krijgen en wordt er dan toch sinds Guy Verhofstadt opnieuw een liberaal eerste minister. Handig meegenomen voor de Vlaamse liberalen als de ploeg door een 'geestesgenoot' geleid wordt. Het politieke ondergewicht van Open Vld kan zo toch nog opgewaardeerd worden.

Als alle regeringen gevormd zijn, zal dit land op een zeer

asymmetrische wijze bestuurd worden. De kleuren van de coalities langs Waalse en Brusselse kant verschillen op nationaal en regionaal vlak. Voor de verkiezingen pleitte iedereen voor symmetrische re-

---

“Wellicht krijgt straks Charles Michel de sleutel van de '16', en wordt er dan toch sinds Guy Verhofstadt opnieuw een liberaal eerste minister.”

---

geringen omdat dit gemakkelijker besturen zou worden. Stevenen we nu dus af op onbestuurbaarheid en obstructie? We denken van niet: niemand zal er belang bij hebben om elkaar stokken in de wielen te steken en de regeringen zullen elkaar als communicerende vaten in evenwicht houden.

Maar ook de federale ploeg zal een hobbelig parcours moeten rijden: de vakbonden en andere middenveldorganisaties slijpen de messen. Hoe zal de MR zich gedragen als enige Frans-talige regeringspartij? Wat is de schade na de strijd op leven en dood tussen MR en CD&V voor de Europese commissaris en de aftocht van Kris Peeters? En dan is er nog Bart De Wever die geen premier wil worden van een land dat hij liever ziet verdwijnen. Zal zijn partij aanvaardden dat er vijf jaar lang niet over communautaire zaken wordt gesproken? Wat als blijkt dat een regering zonder de PS toch niet echt voor die 'grote verandering' kan zorgen?

Het is wat het is. Alleen een hechte regeringsploeg met een sterke leider kan enig soelaas bieden. Een ploeg met verantwoordelijkheidszin die de burgers niets wijsmaakt, maar de toestand van de staat eerlijk uitlegt en het land sociaaleconomisch opnieuw op orde krijgt.

DE FOTOGRAAF VAN AUSCHWITZ

In Auschwitz, het grootste vernietigingskamp van de nazi's, werden 1,1 miljoen Joden vermoord. De overgrote meerderheid van de daders werd nooit gestraft. Onderzoekers ontdekten onlangs dat er nog zo'n dertig misdadigers in leven zouden zijn. Levende getuigen worden almaar schaarser. Vandaar dat nieuw bronnenmateriaal dat de Holocaust onomstotelijk bewijst oh zo belangrijk is. Het boek "De fotograaf van Auschwitz" is zo'n onomstotelijk bewijs van de gruwel die de nazi's tijdens de Tweede Wereldoorlog aanrichtten. Verplichte lectuur!

Iedereen kent wel de foto's van uitgemergelde gevangenen, de rijen wachtenden aan de treinen op de perrons in Auschwitz, of die van de slachtoffers van de medische experimenten van kampdokter Mengele. Maar wie nam die foto's? Wie stond er achter de camera? SS'ers? Mengele zelf?

Geen trouw aan Hitler

Nee, de fotograaf van dienst was Wilhelm Brasse, gevangene nummer 3444 in Auschwitz. Hij was 22 toen de Duitsers in 1939 Polen binnenvielen. Brasse die een Oostenrijkse vader en een Poolse moeder had, wou zich aansluiten bij het Poolse leger, maar werd een jaar later gevangengenomen door de nazi's. Hij weigerde trouw te zweren aan Hitler en werd meteen de trein opgezet, richting Auschwitz. Daar verrichtte hij de eerste maanden zware dwangarbeid.

Tot op een dag hij werd gevraagd om voor de Identificatiedienst te werken. Brasse moest als fotograaf elke gevangene in het kamp fotograferen. Hij kreeg daarvoor een ingerichte fotostudio ter beschikking en werd goed behandeld door zijn SS-baas. Brasse had voor de oorlog bij zijn tante in haar fotostudio de stiel geleerd, en sprak goed Duits. Dit redde ook zijn leven.

De Duitsers waren van plan om al hun misdaden nauwgezet te fotograferen. Brasse nam foto's van alle gevangenen, en later moest hij de medische experimenten van dokter Mengele op de gevoelige plaat vastleggen. Daarnaast kreeg hij vragen van SS'ers om portretfoto's te maken die zij dan naar het thuisfront opstuurden.

Het boek leest als een thriller. "Het is het ontroerende bewijs van de kracht van een man die vocht om zijn menselijkheid te be-

Wilhelm Brasse in 2009 met een aantal foto's die hij heeft gemaakt in het kamp Auschwitz.

waren in een tijd van mensonterende wreedheid", schreef een Italiaanse krant. Het boek is inderdaad samengesteld door twee Italiaanse schrijvers, de theoloog en filosoof Luca Crippa, een onderzoeksjournalist, en de antropoloog Maurizio Onnis, schrijver van tal van historische romans en tv-uitzendingen. Zij verwerkten postuum het verhaal van Brasse in een onovertroffen boek.

Onovertroffen. Dat zijn de verhalen achter de foto's waarvan er enkele in het boek zijn afgedrukt. Bijvoorbeeld van de Poolse Czeslawa Kwoka, die op de cover staat. Zij kwam in december 1942 in het kamp aan.

"Het meisje liep met onzekere pas de studio in en nam plaats, of liever gezegd klauterde op de draaistoel. Ze leek echt een bang vogeltje en door haar slecht geschoren kale hoofd zag ze eruit als een naakt, pasgeboren kuitentje. Brasse ging bij haar staan.

"Hoe heet je?"

"Czeslawa."

"Ben je ook Pools?"

Ze knikte.

"Waarom ben je hier?"

"Ze hebben mijn vader en onze hele familie gearresteerd, maar we hebben niks gedaan..."

Tranen welden op in haar ogen en ze moest haar best doen om niet in huilen uit te barsten. Ze wilde de aandacht van de bewakers niet trekken en ze wilde ook niet nog meer geslagen worden....

Hij hoopte dat haar foto op een dag, na de oorlog, door familie of vrienden in de archieven van het kamp zou worden gevonden. Dan zou ook zij worden herinnerd. Ze zou niet voor niets zijn gestorven".

Czeslawa overleed in het kamp in 1943.

Foto's buitengesmokkeld

Hoe kwamen we in het bezit van dergelijke foto's van Brasse? Hadden de nazi's niet alles na het verlaten van het kamp vernietigd? Brasse slaagde er in om een aantal foto's uit het kamp te smokkelen en nog tijdens de oorlog bij het Poolse verzet te krijgen. Daarvoor riskeerde hij lijf en leden. In januari 1945, toen het Rode leger oprukte, werd het kamp geëvacueerd en hield de dienst van Brasse op te bestaan. Tot dan had hij zeker 40.000 tot 50.000 foto's gemaakt. Hij verborg ze in zijn studio overal waar het kon, achter houten muren, in de vloer... foto's, bewijsmateriaal dat later kon gered worden.

In mei 1945 werd Brasse door de Amerikanen in Mauthausen bevrijd en kon hij terug naar zijn familie in Polen. Brasse wou opnieuw fotograferen, maar telkens hij in de lens keek, zag hij opnieuw de doden van Auschwitz voor zich. Hij legde de camera neer en pakte hem nooit meer op.

Op 23 oktober 2012 stierf hij op 95-jarige leeftijd heel vredig in zijn Pools geboortedorp. (B.C.) ■

Luca Crippa en Maurizio Onnis, De fotograaf van Auschwitz. Het verhaal van de man die gedwongen werd de oorlogsmisdaden van de nazi's vast te leggen. Uitg. Meulenhoff Boekerij bv. Amsterdam, 2014; 272 blz.; 18,95 euro.

ALLES OVER DE

De plechtige ondertekening van de Zesde Staatshervorming in juli 2012 door Koning Albert en premier Elio Di Rupo (foto Belga).

Na de langste regeringscrisis uit de Belgische geschiedenis en onderhandelingen die in 2007 reeds 194 dagen en in 2010-2011 nog eens 545 dagen aansleepten, werd op 11 oktober 2011 het zogenaamde “Vlinderakkoord” gesloten. Dit institutioneel akkoord vormde de grondslag voor de zesde staatshervorming.

Het boek *De Zesde Staatshervorming: instellingen, bevoegdheden en middelen* is het eerste volledige naslagwerk dat de hele zesde staatshervorming overspant. Het vormt het resultaat van de gelijknamige studiedag van de Onderzoeksgroep Overheid en Recht van de Universiteit Antwerpen op 6 december 2013. Het boek bestaat uit drie delen. In Deel I over de Instellingen staan de institutionele hervormingen centraal. In Deel II en Deel III ligt de nadruk op de overdracht van de materiële bevoegdheden en de financiële middelen. Bij belangrijke materiële bevoegdheids-overdrachten, zoals de arbeidsmarkt, het gezondheidsbeleid justitie, gezinsbijslagen en fiscale autonomie ontmoeten wetenschap en praktijk elkaar: academische uiteenzettingen en beschouwingen door eminente beleidsverantwoordelijken over de impact van de hervormingen op het werkveld wisselen elkaar af in een sterke-zwakteanalyse.

Van de respectievelijk dertien en tien politieke partijen die in de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat vertegenwoordigd zijn, hebben er acht het Vlinderakkoord

ondertekend. Met een ruime tweederde-meerderheid van 106 uit de 150 Kamerleden en 52 uit de 70 senatoren heeft de Constituante nadien 42 grondwetsartikelen herzien en 5 nieuwe grondwetsartikelen ingevoegd. Met de steun van 48 Kamerleden en 22 senatoren in de Nederlandse taalgroep en 58 Kamerleden en 30 senatoren in de Franse taalgroep heeft de bijzondere wetgever daarboven 15 bijzondere meerderheidswetten aangenomen.

Drie fasen

De zesde staatshervorming werd mogelijk gemaakt door de tijdelijke herziening van artikel 195 van de Grondwet dat de procedure vastlegt voor de herziening van de Grondwet. (zie hierover Volksbelang maart 2012, p. 12). Om politieke redenen is de verdere hervorming in drie fasen doorgevoerd.

In de eerste fase kwamen de heetste hangers aan bod die de afgelopen jaren voor “crisis in de Wetstraat” hebben gezorgd. De splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde en de hervorming van het ge-

STAATSHERVORMING

rechtelijk arrondissement verwijderden de lont uit dat kruisvat. Ook een aantal andere pijnpunten werden aangepakt, zoals de betwistingen over de rechten van de Franstaligen in de randgemeenten en de financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en enkele aspecten van de politieke vernieuwing. Voortaan is ook de oprichting van een Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap mogelijk. Met het verbod op de dubbele kandidaatsstelling en het verlies van het parlementair mandaat bij verkiezing voor een ander mandaat werd de transparantie van het kiessysteem versterkt. De wetgeving over het stemrecht van buitenlanders werd vereenvoudigd.

In de tweede fase stonden vooral de hervorming van het tweekamerstelsel, de samenvallende verkiezingen en de constitutionele autonomie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap op de agenda. De Grondwet voorzorg tevens in meer garanties voor de stabiliteit van het kiesrecht, het parlement werd versterkt en met de gezamenlijke decreten, ordonnanties en besluiten kwam er een alternatief voor de samenwerkingsakkoorden. Na de tweede fase werden bovendien de dotaties aan en vergoedingen van de leden van de koninklijke familie aangepast.

Meer autonomie

De belangrijkste doelstelling van het Vliederakkoord was om een grotere autonomie voor de deelstaten te bewerkstelligen in een groter aantal beleidsdomeinen. Met het oog daarop werd in een derde fase de hoofdschotel geserveerd. De zesde staats hervorming verstevigde de greep van de gewesten op de ondergeschikte besturen en het participatiefonds en op het beleid inzake de woning- en de handelshuur, landbouw, dierenwelzijn, vestigingsvoorwaarden, prijzen, leefmilieu, energie, arbeidsmarkt, mobiliteit en onteigening. Ook de gemeenschappen verwierven bijkomende bevoegdheden in de meest uit-

eenlopende aangelegenheden, zoals jeugd-anctierecht, juridische eerstelijnsbijstand, filmkeuring, gezondheidszorg, ouderenzorg en gezinsbijslagen. Toerisme werd van een exclusieve gemeenschapsbevoegdheid een gedeelde bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten. Daarnaast werden instrumentele bevoegdheden op het vlak van strafrechtelijk beleid, de authenticatie en het openbaar ambt naar de gewesten en de gemeenschappen overgeheveld.

De overdracht van zoveel materiële bevoegdheden ging noodzakelijkerwijze gepaard met de wijziging van de bijzondere financieringswet. De eigen middelen van de deelstaten stegen met ongeveer twintig miljard euro van vijfenveertig miljard euro naar vijftien miljard euro. De dotaties aan de gewesten uit de inkomsten van de personenbelasting werden deels vervangen door een ruimere fiscale autonomie met de mogelijkheid voor de gewesten om opcentiemen te heffen op de personenbelasting en om belastingvermeerderingen en -verminderingen in te stellen die verbonden zijn aan hun materiële bevoegdheden. Met deze hervormingen wijzigde ook de rol van het Rekenhof die de financiering van de gemeenschappen en de gewesten controleert en de gewesten adviseert bij de uitoefening van de fiscale autonomie. Meteen verleende de grondwetgever ook een grondwettelijke basis voor de opeenvolgende uitbreidingen van de bevoegdheden van het Rekenhof en maakte hij het mogelijk voor de decreet- en ordonnantiegever om zelf opdrachten aan het Rekenhof toe te vertrouwen.

Brussel volwaardig gewest

Als tegengewicht voor het verdiepen en verruimen van de autonomie voorzorg de bijzondere wetgever in vele nieuwe samenwerkingsverplichtingen. Hij sleutelde aan de wet op het Overlegcomité en codificeerde de bevoegdheid van het Grondwettelijk Hof om wetten, decreten en ordonnanties te toetsen

aan de federale loyaliteit.

Bij de zesde staats hervorming valt op dat in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad belangrijke gemeenschapsbevoegdheden werden toegewezen aan het Brussel Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Naast de status van volwaardig gewest verwerft Brussel stilaan dus ook de status van een eigen gemeenschap. De organen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die ook de organen van de Brusselse agglomeratie zijn, hebben bovendien de veiligheidstaken overgenomen van de vroegere gouverneur.

Tot slot werd in de derde fase van de zesde staats hervorming in de Grondwet ook de mogelijkheid ingeschreven voor de gewesten om een volksraadpleging te houden en voor de Raad van State of andere federale administratieve rechtscolleges om zich uit te spreken over de burgerrechtelijke gevolgen van hun beslissingen. Daarnaast werden de regels op de partijfinanciering en de politieke deontologie aangepast.

Zonder enige overdrijving mag de zesde staats hervorming dus een grote staats hervorming worden genoemd. De acht politieke partijen hebben de lat hoog gelegd voor zichzelf en voor hen die zich tot taak stellen om de hervormingen wetenschappelijk te analyseren.

Deze tekst herneemt de inleiding van de editors (Jan Velaers, Jürgen Vanpraet, Yannick Peeters en Werner Vandenbruwaene) bij het boek 'De zesde staats hervorming'. ■

Jan Velaers, Jürgen Vanpraet, Yannick Peeters en Werner Vandenbruwaene (eds.), *De Zesde Staatshervorming: bevoegdheden, middelen en instellingen, Antwerpen, Intersentia 2014, 1034p. [ISBN 978-94-0000-455-9]*

SCHOTLAND-EUROPA

door *Lukas De Vos*

Dat was waar en niet waar. De leider van de Scottish National Partij (SNP), Alex Salmond die als Schots regeringsleider het wettelijk referendum had bedongen op 15 oktober 2012, had nooit Engeland in vraag gesteld, wel het regeringsbeleid van de Tories in Westminster. De hardvochtige hervormingen in de voorzieningen die de conservatieve regering Cameron wou doordrukken, gaven de doorslag. Niet het volksnationalisme, de drang naar kleinere, begrijpelijke en bevattelijke bestuursvormen is de aanstichter van conservatisme, maar wel degelijk het centralistische staatsnationalisme.

Bankencrisis

De banken- en schulden crisis heeft inderdaad een onmiskenbaar antwoord gegeven: de grootindustrie, de groottechnologie, de grootbanken. "Too big to fail", gold ook in de Europese wandelgangen. Alleen moet altijd iemand opdraaien voor de ongeziene putten die gemaakt waren door hoogspeculatief gedrag en roekeloze leningen. Die iemand is gemakkelijkshalve de gemeenschap. Het wordt pas pervers als de inschattingfouten van de financiële wereld gebruikt worden om de gemeenschap af te dreigen. Dat gebeurde toen de RBS-bank (Royal Bank of Scotland) moest gered worden met Brits geld, maar diezelfde bank onder politieke druk van de drie traditionele partijen (Conservatieven, Labour, LibDem) in de aanloop naar de volksraadpleging er openlijk mee dreigde haar zetel naar Londen te verplaatsen ingeval Schotland voor onafhankelijkheid zou kiezen.

Cui bono? Wie heeft daar voordeel bij? Bekijk de argumenten van het Neekamp (Better Together, geleid door oud-Chancellor of the Exchequer Alistair Darling). Het voorspelde niets minder dan een puur Armageddon voor

Niet de staatsversplintering van Europa vormt een bedreiging. Wel de schaalvergroting. Laat ik maar meteen de steen in de kikkerpoel werpen, en de Britse oudpremier Gordon Brown gelijk geven, toen hij wellicht een doorslaggevende tussenkomst deed in Glasgow om de Schotten te bewegen toch niet te kiezen voor onafhankelijkheid in de volksraadpleging van 18 september. "Niet het Schotse identiteitsgevoel is veranderd", zei hij, "Het echte probleem is niet Engeland maar de economische context van de globalisering".

Gordon Brown, de gewezen Britse Labourpremier.

Schotland. De banken hebben activa die ruim twaalf keer groter zijn dan het BBP – er zijn landen voor minder bankroet gegaan, zoals IJsland (negen keer het BBP voor de crash) of Ierland (acht keer). Als de grote instellingen zoals RBS en Lloyds met zijn enorme pensioenfondsen, verzekeraars Standard Life en Aegon, de pers die op één grote krant na in handen is van Engelse uitgevers, en, volgens de Kamer van Koophandel, zeker één op tien grote bedrijven Edinburg wilden inruilen voor Londen, dan was Salmond het mes op de keel gezet. Bij vertrek verloor Schotland 7 % van zijn BBP en 13 % van zijn tewerkstelling. Bijna stuitend was de behandeling van de kwestie door The Economist. In de week voor de stembusgang kopte het blad "UK RIP?" op het omslag, met de vlag halfstok, en een heel dossier over "how a nation went mad". De week daarop geen woord over Groot-Brittannië, behalve de lakonieke mededeling dat de uitslag bij het ter perse gaan nog niet bekend was. En een opmonterend stukje over

de groeiende tewerkstelling (en de lagere belastinginkomsten).

Machtsafdreiging

Zoals gebruikelijk schaarde de EU zich achter de captains of industry, eerst terughoudend – want de Schotten zijn uitgesproken Europa-gezind –, daarna rücksichtloos, waarbij vooral ontslagnemend commissievoorzitter Barroso uit zijn rol viel, en Schotland gewoon de (automatische) opname in de Unie ontzegde. De waarheid is dat er niets voorzien is in de Europese Verdragen over de opsplitsing van een lidstaat. Gemakkelijkshalve wordt dan gezegd dat de klassieke toetredingsprocedure (zoals voor Kosovo of Turkije) moet gevolgd worden, ook al is aan alle voorwaarden voldaan, beter zelfs dan Frankrijk of Italië kunnen voorleggen. Machtsafdreiging moest de Schotten op de knieën krijgen, het was alle hens aan dek: het IMF vaardigde een banbliksem uit, zelfs Obama moest zich uitspreken voor de ondeelbaarheid van het VK (met de kernduikbotenbasis in Farlane best begrijpelijk, want Salmond wil daarvan af, al wil hij lid blijven de NAVO), Merkel, Hollande en natuurlijk Rajoy zien in elke staatswijziging de baarljke duivel. Alleen koningin Elisabeth II hield het beschaafd. Zij vroeg gewoon goed na te denken over de toekomst. Schotland wou haar trouwens behouden als staatshoofd. Net als de munt, die Londen radicaal ontzegde (ook al was een gekoppelde munt een perfect systeem toen de Ierse Vrijstaat haar onafhankelijkheid had gewonnen). Nogmaals

Het verschot

het bewijs dat de City (goed voor dik 10 % van het BBP) eerst maalt, de belastingbetaler ver daarna.

Maar goed, de feiten zijn wat ze zijn: 55 % nee, 45 % ja. Salmond erkende al vroeg ruiterslijk zijn nederlaag, en hield de eer aan zichzelf. Hij stapt in november op als partijvoorzitter van de SNP, en laat het premierschap over aan zijn opvolg(st)er, wellicht vicevoorzitster Nicola Sturgeon die in Glasgow een grote overwinning behaalde (de enige stad met Dundee die zich duidelijk wou afscheuren). En toch heeft Salmond gewonnen, daar bestaat geen twijfel over. Hij is erin geslaagd een burgerbeweging wakker te maken die de tong uitsteekt naar het establishment. De opkomst alleen al (97% kiesgerechtigden geregistreerd, 85 % heeft effectief gestemd) bewijst het nut van de uitdaging. Zijn stap opzij dient juist om de prijs van zijn koppigheid tot het uiterste te verzilveren.

Triomfalisme

Camerons amper verhuuld triomfalisme was daarom zeer ongepast. Want hij werd door zijn grootste vijand, Gordon Brown, gered van de schande de laatste premier van het VK te zijn, schrijft Hugh Muir in The Guardian. Cameron heeft zich bovendien compleet vastgereden, en dat kan hem bijzonder zuur gaan opbreken. Hem niet alleen, ook Labour is nu geplet tussen het meeheulen met de conservatieven tegen wie in Westminster oppositie wordt gevoerd, en de grote Schotse meerderheid die ofwel een eigen staat ofwel meer zeggenschap wou afdwingen. Cameron had die derde mogelijkheid – meer federalisering, “devo(lution) max(imal)” – hooghartig afgewezen toen de vraag van het referendum werd opgesteld. In de week voor de stemming keerde hij zijn kar, en beloofde plechtig snel werk te zullen maken van een verregaande overdracht van nieuwe bevoegdheden.

Ongeloofwaardig

Cameron mag nu aan zijn weg naar Canossa beginnen. Hij heeft eigen belastinginning toe-

De huidige Britse premier, David Cameron.

gezegd, meer geld uit de oliewinning (die voor ruim 90 % in Schotse wateren gebeurt), aparte budgetbeslissingen, zeggenschap over ziekteverzekering, werkloosheid, een eigen sociaal en onderwijsbeleid (wat nu al bestaat). Maar Cameron legt zich zo'n strak tijdschema op dat hij nu al ongeloofwaardig overkomt. Tegen 25 januari 2015 moet Lord Smith of Kelvin het pakket bevoegdheidsoverdrachten klaarstomen. Want in mei zijn er verkiezingen voor het Britse Lagerhuis. Alleen: nu al geeft ook Cameron toe dat de ratificering van die wetten pas onder een nieuwe regering kan gebeuren. Dat verhoogt allerminst zijn geloofwaardigheid, zeker omdat er nu al dissidenten zijn in eigen rangen. De libertaire conservatief Douglas Carswell uit de kieskring Clacton is met slaande deuren vertrokken en zal op 9 oktober voor de populistische UKIP van Nigel Farage opkomen in een tussenverkiezing. Over acht maand dreigen de verkiezingen, na die voor de gemeenten en voor Europa, UKIP verder op te stuwen. Dat betekent ofwel een nieuwe coalitieregering, ofwel een rechtse regering tussen Tories en UKIP. Voor de Schotten, die een jaar later naar de urnen trekken, de pest of de cholera. Wat dan weer de SNP vleugels kan geven. Ook Europees zit Cameron met een ei. In geval van een verkiezingsoverwinning heeft hij een referendum beloofd in 2017 over een mogelijke uittreding uit de EU. Verliest hij, dan is dat van de baan. Brussel herademt. Wint hij, dan stoot hij zijn eigen paladijnen af (de City, de middenstand), en wacht hem wellicht een Schots scenario.

Als Londen eruit trekt, staat het zo goed als vast dat een nieuw onafhankelijkheidsreferendum in Edinburg opnieuw op tafel komt.

En dan zit Brussel met een levensgroot probleem na zijn virulente afwijzing vandaag. Overigens staat Cameron zwakker dan ooit, nu hij één van zijn sterkste bondgenoten, Zwedens Reinfeldt, verloren heeft – de sociaaldemocraten vormen een nieuwe minderheidsregering, en de grote winnaar is uiterst rechts geworden in Zweden. Nog een kwadraat van de cirkel.

Arrogantie

Het Verenigd Koninkrijk heeft duidelijk een te zwaar probleem ineens willen optillen, en het is hem in de rug geschoten. De reden is dubbel: zelfgenoegzaamheid en arrogantie. Londen heeft zich nooit verwaardigd om de Schotse eisen ernstig te nemen – Edinburg, dat gratis voorschriften voor geneesmiddelen en gratis onderwijs en hogere werkloosheids-

De aanhangers van de Schotse onafhankelijkheid haalden het in het referendum niet.

uitkeringen is blijven waarborgen. En Londen heeft de tekenen, zoals in 1938, nooit onder ogen willen zien. Een betere reclamestunt voor Schotland dan dit armworstelen is nooit bedacht. Dat Cameron een Pyrrhusoverwinning heeft behaald is pijnlijk. Zelfs het einde van de Proms schrapte veelbetekenend Rule Britannia en Land of Hope and Glory, de nationale strijdliederen. En op Westminster wapperde als blijk van plaatsvervangende schaamte het Sint-Andreaskruis. De geest is uit de fles. Het armada van het imperium zinkt. ■

Het monster

Twee dingen zullen de aarde overleven: onafbreekbare plastieken verpakkingen en antisemitisme. Als je denkt dat het probleem zich oplost omdat de mensheid bijleert – euh welnee. Steeds komt er nog plastic bovendien en steeds steekt het oude monster weer de kop op.

door Aviva Dierckx

Ik krijg wel eens de vraag : als je niet gelovig bent, geen dubbele Israëlische nationaliteit hebt, jood niet met hoofdletter schrijft en ook geen viool kunt spelen, wát maakt jou dan tot jood? Mijn grootvader (de vraag is niet nieuw, al kon hij wél vioolspelen) antwoordde daarop steevast: het antisemitisme maakt mij dan tot jood, én het feit dat jij mij die vraag moet stellen, terwijl ge een West-Vlaming in Brussel niét vraagt wat hem nog steeds tot westfluut-weliswaar-in-Brussel maakt.

Het antwoord van mijn grootvader zorgde steeds voor ongemak, meestal ook voor ontkenning. Ik heb er deze zomer vaak aan gedacht, nu het monster zich ZO duidelijk weer manifesteert.

Zomer

Een schutter neemt bezoekers en personeel van het Joods Museum in Brussel als slachtoffer. Een oude vrouw in Antwerpen krijgt van de dokter van wacht te horen “dat ze maar naar Gaza moet gaan” want dat is nogal eens wat anders afzien ginds, dan haar gebroken rib waarvoor hij zich verplaatst. Een kleedingzaak op de Keyzerlei weigert om joodse klanten te bedienen. Een Luiks café zet een bordje “entree toegestaan voor honden maar in geen geval voor joden”. Het is te zeggen: in het Frans spraken de eigenaars van zionisten, maar in het Turks werd het ‘joden’ (Yahudi). In een Brusselse gemeente wordt een vrouw

gemolesteerd omdat haar naam joods klinkt. In Amsterdam wordt een vrouw aangevallen die een davidsster draagt. In Amerika wordt een rabbijn afgetuigd. Een pro-palestijnse betoging in Parijs verliest de pedalen en barricadeert een groep joden in een gebedshuis. Joodse winkels worden beklad. Ruitje ingooien hoort er bij. Brandstichting, bij voorkeur van synagoges. In betogingen wordt gescandeerd: Hamas, Hamas, alle joden aan de gas. En: Hitler had gelijk. En: de joden lanceren een holocaust. In Australië wordt een bus joodse schoolkinderen de daver op het lijf gejaagd. In Zuid-Afrika vreest een joodse studentenkring verbod of opheffing, want joods en zionistisch is hetzelfde en dat kan niet op de campus.

Gemeenschappelijke noemer

De gemeenschappelijke noemer van al deze ‘incidenten’ is dat sympathie voor of identificatie met de palestijnse zaak het makkelijke excuus vormt om oude, lang onderdrukt gehouden haat los te laten op joden, ongeacht of ze ‘alleen maar’ joods of ‘ook’ Israëliisch zijn. De gemeenschappelijke noemer van al deze ‘incidenten’ is dat ze daardoor geen losstaande incidenten meer zijn, maar dat het monster veelkoppig blijkt en overal tegelijk zich manifesteert.

De vlotheid waarmee een amalgaam wordt gemaakt van ‘jood’ en ‘Israëli’, door mensen die zowel aardrijkskunde als geschiedenis op school hebben gehad, doet vermoeden dat er meer aan de hand is dan een domme vergissing. Doet vermoeden dat met gràagte het niet akkoord gaan met de politiek van een ver-weg land als Israël aangegrepen wordt om het oude monster weer uit zijn hok te laten.

Het oude monster dat antisemitisme heet.

Al moeten we van dat woord dringend vanaf, ten ‘voordele’ van de duidelijker term jodenhaat. Juister ook, aangezien een gedeelte van de groep haters zelf ook van semitische oorsprong maar geen jood is. Hun haat als antisemitisme bestempelen is dan wel wat raar, niet?

Onwaarschijnlijk verbond

De duidelijke jodenhaat die we deze zomer overal hebben gezien, brengt onwaarschijnlijke bondgenoten samen. Linkse verwerpers van de Israëlische politiek belanden in dezelfde hoek als rechtse negationisten. Gematigde en geïntegreerde westerse moslims raken opgehitst door een geëxporteerd conflict en laten zich voor de kar spannen van een radicale terreurorganisatie. Alles loopt door elkaar. Men begint met een pleidooi voor labeling van producten uit het middenoosten, maar gaat op den duur de hele koosjer-afdeling van een supermarkt tegen de vlakke gooien. Men zegt tegen de politiek van een lând te zijn maar valt gewoon plaatselijke joden aan, waarvan sommigen zélf trouwens de Israëlische staat niet eens erkennen. De handeligen die we deze zomer hebben gezien, zogenaamd uit solidariteit met het palestijnse volk, zijn pas in laatste orde dát, en in eerste orde haat.

Dat zou voor ons àllen een teken aan de wand moeten zijn. En toch blijft het hieromtrent oorverdovend stil. Ik kan niet meer tellen hoeveel reacties ik deze zelfde zomer heb gezien van FB- en andere ‘vrienden’ met vragen, opmerkingen, slogans en interpretaties over wat ‘de joden’ allemaal uitsteken in het middenoosten. Bezorgde reacties over wat men in heel de rest van de wereld mét de joden aan het uitsteken is ... ja dié kan ik op de vingers van één hand tellen. ■

De Verlichting belicht

Minister van Staat **Karel Poma**, liberaal en vrijdenker in hart en ziel, brengt met zijn nieuw boek "De Verlichting belicht", een nieuwe versie uit van zijn in 2009 gepubliceerde "De Verlichting, pijler van onze beschaving". Hij schreef een aantal bijkomende hoofdstukken en vulde de bestaande hoofdstukken aan met nieuwe gegevens en gedachten.

Met zijn boek wil Poma vooral aantonen dat de Verlichting aan de bakermat ligt van het liberalisme, grote invloed heeft gehad op onze Europese en Westerse beschaving, en dat deze invloed nog steeds brandend actueel is.

De Verlichting belicht telt 370 blz. Het boek kost 35 euro en is bij het *Liberaal Archief* te verkrijgen (Kramersplein 23, 9000 Gent - 09/221.75.05 - www.liberaalarchief.be)

We komen in een latere editie van Volksbelang uitgebreider terug op deze publicatie.

Belgische monarchie op keerpunt

De monarchie bevindt zich in ons land op een keerpunt. Tot die conclusie komt **Mark Van den Wijngaert**, professor emeritus Hendaagse Geschiedenis van de Hogeschool Universiteit Brussel, in zijn geactualiseerde boek "België en zijn koningen. Van macht naar invloed".

Nieuw in de jongste uitgave is een meer uitgewerkt beeld van het koningschap van Albert II en -uiteraard- ook het nieuwe koning-

schap van koning Filip. Over de rol van Filip is de Vlaamse historicus opvallend positief.

"Met de laatste twee koningen hebben we de overgang van ons land van een unitaire naar een federale staat meegemaakt, die nu richting confederatie evolueert", stelt Van den Wijngaert vast. "We komen van ver, met een Leopold I die in de 19de eeuw zijn macht nog ver te buiten ging, en we zijn nu beland in een situatie waarin de macht van de vorst is geëvolueerd naar een zekere mate van invloed."

Een invloed die taande naarmate die van politieke partijen toenam. Daarnaast is er de federalisering, die leidde tot Gewesten en Gemeenschappen, waar de koning geen invloed meer op heeft. Alleen op het federale vlak, waar de communautaire krachten samenkomen, is er nog een rol voor de koning. "En die rol speelt Filip opmerkelijk goed", meent Van den Wijngaert. "Filip wordt hierbij zeer goed bijgestaan door zijn kabinetschef Frans Van Daele, die de politieke gevoeligheden aan weerszijden van de taalgrens kent en die een groot netwerk heeft. Filip houdt zich bijvoorbeeld bij de huidige regeringsvorming op de achtergrond. Terwijl zijn vader nog worstelde met gevoelens van machteloosheid gedurende de vorige, langdurige regeringsvorming."

In de epiloog roept Van den Wijngaert de vaderlandse politici op om een debat te voeren over de rol van de koning in deze tijd. "De grondwet is over de bevoegdheden van de koning ongewijzigd gebleven sinds 1830", besluit Van den Wijngaert. "Toch moeten ze aangepast worden aan de praktijk."

Mark Van den Wijngaert, *België en zijn koningen*. Brussel, 2014. Uitg. Manteau; 288 blz.; 19,99 euro.

KLEINSTATERIJ!

In Kleinstaterij! gaat **Vincent Stuer** op zoek naar de essentie van het nationalisme en de gevolgen van de nationalistische golf voor de Europese Unie. Vincent Stuer is een gedreven verteller met een verrassende kijk op onze geschiedenis en onze toekomst.

De natiestaat lijkt helemaal terug. De Europese verkiezingen werden in veel lidstaten gewonnen door eurokritische en anti-Europese politici. Burgers verzetten zich tegen de afbraak van de nationale soevereiniteit. Grenzen zijn nodig, klinkt het, en identiteit is een positieve kracht. Mensen als Nigel Farage en Marine Le Pen beuken in op de Europese Unie. Maar tegelijk leggen separatistische bewegingen in Schotland, Catalonië en Vlaanderen net de nadruk op hun pro-Europese uitgangspunten. De interne grenzen van Europa staan niet ter discussie.

Toch kan de nieuwe opstoot van nationalisme

een existentieel probleem worden. De politieke verwarring die uit de botsing der naties kan volgen, hangt Europa als een donkere wolk boven het hoofd. De nieuwe natiestaten zullen ontdekken dat soevereiniteit anno 2014 niet meer is wat het ooit was. Een ontzuivering die zich alleen tegen het Europese project kan keren.

Vincent Stuer (1975) is speechwriter van Europees Commissievoorzitter José Manuel Barroso en Solvay Fellow aan de VUB. Voordien was hij woordvoerder van Karel De Gucht als liberaal partijvoorzitter, als minister van Buitenlandse Zaken en als Europees Commissaris.

Vincent Stuer, *De terugkeer van de natie en de afkeer van Europa*. Uitg. De Bezige Bij. Antwerpen, 2014; 240 blz.; 19,99 euro.

Na de publicatie van zijn magnum opus *Het boek in Vlaanderen sinds 1800. Een cultuurgeschiedenis* kondigde Ludo Simons, emeritus hoogleraar Boek- en Bibliotheekwetenschap aan de UA en de KUL, directeur van het Letterenhuis en van de Antwerpse Stadsbibliotheek, aan dat in zijn volgende boek enkele heikele vragen zouden worden beantwoord in verband met de toekomst van het boek in Vlaanderen en elders. De uitgever Pelckmans beloofde dat er 'pittige opstellen' in zouden opgenomen worden.

OVER BOEKEN & BOEKENMENSEN

door John Rijpens

Reeds verschenen

Over die pittigheid in TE BOEK! houden we ons op de vlakke. Het gros van de 'opstellen' zijn eerder gepubliceerd in diverse universitaire publicaties, in Ons Erfdeel, Tijdingen, Mercatorfonds, Logos, De Standaard, Wetenschappelijke Tijdingen, het Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde in Leiden, Dietsche Warande & Belfort e.a. of zijn de transcriptie van lezingen, toespraken, in memoria, tentoonstellingscatalogi.

Heeft het nog wel zin?

In het Woord Vooraf schrijft Simons dat TE BOEK! een boek is voor mensen die van boeken houden en er graag iets méér over willen weten. Bijvoorbeeld: wat is dat eigenlijk, een uitgever? Je hoeft geen master in het bibliotheekwezen te zijn om niet te weten wat dat precies inhoudt. Dat er uit boeken veel te leren valt, wisten we ook. Interessanter wordt het wanneer de auteur gaat zoeken naar de antwoorden op de vragen of het uitgeven van PAPIEREN boeken nog wel zin heeft in de 21ste eeuw, of 'alles' toch op internet staat en of we alle boeken die er zijn moeten bewaren. Interessant wordt de auteur wanneer hij de filologie in bescherming neemt tegen de literaire critici (die hij achtereenvolgens 'beunhazen' in de jaren 1960, 'historici' in de jaren 1970 en de 'goeroes van de literatuurwetenschap' noemt in het hoofdstuk 'Het boek als tekst of het bedrijf van de filoloog' met zijn geslaagde poging om de filologie te verdedigen tegen de... filologen. En route geeft Simons

toe: "Ik besef dat mijn verhaal te persoonlijk gekleurd was om veel indruk op mijn lezers te maken..." (blz. 61).

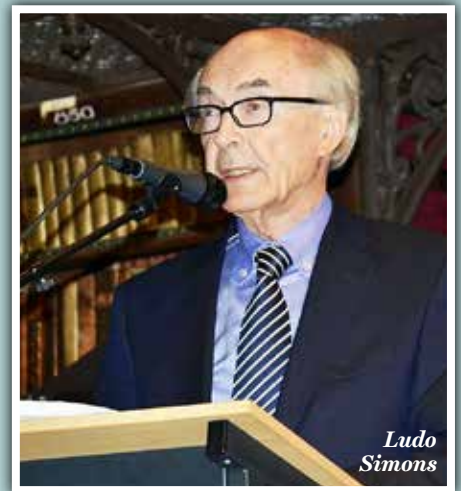
Het boek: een bedreigd erfgoed

Het interessantst is echter het hoofdstuk 'Het boek als erfgoed OF de toekomst van ons eigen verleden' waarin hij waarschuwt voor de bedreigingen waaraan ons papieren erfgoed blootstaat en zich afvraagt of het wel volstaat ze te digitaliseren "en dan opruiming te houden, zodat we duizenden kilometers boekenmagazijnen kunnen gebruiken als parkeergarages" (sic).

Of de digitalisering van documenten (zelfs kranten en waarom niet ons bloedeigen HET VOLKSBELANG) de problemen zou oplossen? Microverfilming? Hoe lang zullen microfilms leesbaar blijven? "In Nederland gokt men tegenwoordig op tweehonderd jaar," schrijft Simons, "en ik help ze het hopen, maar wat is tweehonderd jaar in het leven van een document?" (blz. 69).

Google geen redder in nood

Wat moeten we dan wel doen? Onze hoop op Google stellen? Google spiegelde ons in 2004 voor dat we op termijn tientallen miljoenen boeken elektronisch ter beschikking zouden krijgen. Het is een ontwikkeling die Simons toejuicht maar hij waarschuwt: "Google en konsoorten zijn commerciële firma's aan wie het ONWIJS zou zijn de zorg voor ons patriomonium op lange termijn toe te vertrouwen" (blz. 73). Simons vindt verder dat de gescande boeken lang niet altijd betrouwbare substituten zijn van de originelen ("Scanners die werken met een debiet van 1000 bladzijden per uur lezen al eens letters verkeerd, of er wor-

Ludo Simons

den bladzijden overgeslagen, of het originele exemplaar vertoont leemten of defecten, of het loopt mis met het catalogiseren en indexerend" blz. 74). Te veel ingenieurs en technici aan het werk en te weinig bibliografen?

Simons waagt zich ook aan de vraag of het nuttig, billijk, verstandig of dom zou zijn om de Koninklijke Bibliotheek te splitsen. Zoals de Tsjechen en Slovakken dat deden ("Maar dat is geen goede parallel" blz.80). Met dat model voor ogen gooit Simons een steentje in het water in de vorm van een pleidooi voor een eigen 'nationale' bibliotheek voor de Vlaamse Gemeenschap, die niet zou opereren tegen, maar naast de Koninklijke Bibliotheek, die tot dusver vanzelfsprekend tégen was. ■

Ludo Simons, *TE BOEK!*
Over boeken en boekenmensen. Uitgeverij Pelckmans; Kalmthout, 2014; 173 blz.; 19,50 euro.

Portret van een dorpeling die wereldburger werd

Hij werd geboren op het einde van de Tweede Wereldoorlog. Zijn dorp was één van die Vlaamse dorpen aan de rand van de grote stad, een groeiende stad die later zijn dorp zou opslorpen. Hij begon in de politiek toen de Vlamingen nog kartellijsten maakten, het FDF de plak zwaaide, en de Franstalige en Vlaamse liberalen vaak lijnrecht tegenover elkaar stonden. René Coppens, schepen in Ganshoren en Brussels parlements lid liet deze verhalen neerpennen in een boekje dat door het Willemsfonds werd uitgegeven.

De schrijvers van dienst, Johan Basiliades en Herman Mennkens borstelden Coppens ten voeten uit: zoon van een bakker, voetballer-supporter van Crossing Ganshoren, gemeenteraadslid, volksvertegenwoordiger, liberaal in de traditie van Hoste en Buls, en bovenal, 'volksmens'.

Peetvader

Het verhaal van René schetst een goed beeld van hoe de Brusselse Vlaamse liberalen lange tijd hebben moeten strijden om een plaats te krijgen in het bestuur van hun gemeente. René heeft het gebracht tot schepen van Financiën in Ganshoren, en tot Brussels volksvertegenwoordiger. Binnen de Vlaamse liberalen in Brussel wordt hij nu zowat beschouwd als de 'peetvader', en vaak 'biechtvader' van de jongeren.

De lijn doorheen de loopbaan van René Coppens is deze van het dorp dat een stad werd. Opgegroeid na de oorlog, een straatloper met een gelukkige jeugd. Als zoon van een bakker-pâtissier bracht hij veel tijd door op straat. Anekdote: op zijn identiteitskaart staat er Molenbeek, en niet Ganshoren. Dat komt omdat de Duitsers verschillende gemeenten administratief fuseerden. Het huidige Ganshoren viel destijds voor bepaalde zaken, zoals de burgerlijke stand, onder Molenbeek. René werd niet naar het Franstalig onderwijs gestuurd omdat een vriend van vader Coppens vond dat René, als hij later ook bakker zou zijn, met zijn klanten 'Vloms' moest spreken. Met Frans kon hij dus niet veel aan-

vangen. René zou later geen bakker worden, maar rechten studeren en carrière maken als ambtenaar.

René ging later naar de Nederlandstalige afdeling van het Atheneum van Koekelberg. Om sneller op school te zijn, ging hij binnendoor, door de Basiliek van Koekelberg...

Na zijn humaniora ging Coppens begin jaren zestig aan de VUB studeren. Hij behaalde er een diploma in de rechten en het notariaat. En werd verliefd op Odette, de dochter van een linkse socialist die na de oorlog voor de communisten stemde. Maar hun liefde was sterker dan de politiek, en tot vandaag zijn ze een hecht duo.

Peter 'René Ryckaert'

René had een bijzondere 'peter', René Ryckaert, beroepshalve privésecretaris van de toenmalige minister van Onderwijs Julius Hoste jr., de baas van Het Laatste Nieuws. Ryckaert had eerst politieke ambities, maar bij zijn eerste verkiezing werd hij niet verkozen. In 1958 hield hij het voor bekeken en werd hij journalist bij de krant van zijn baas.

Het bleef lange tijd voor Vlaamse liberalen in Brussel moeilijk om in de gemeenteraad te geraken. Het waren in eerste instantie Fransstaligen die deze Vlaamse liberalen deden beseffen dat ze Nederlandstaligen in Brussel waren, en dus niet aan de macht konden deelnemen. Bovendien zorgde de opkomst van het FDF in veel gemeenten voor een breuk. De Vlamingen richtten dan maar zelf lijsten op, de Blauwe en Rode Leeuwen, en Vlaamse kartellijsten. Zo ook werd René Coppens voor het eerst verkozen als gemeenteraadslid; Alleen de deelname van de Vlaamse liberalen aan andere constructies, zoals "de lijst van de burgemeester", met vaak socialisten en liberalen samen op één lijst, kon nog soelaas bieden. Zo werd René Coppens schepen.

Maar het ging nog sneller. In 1976 werd René voorzitter van de Brusselse Vlaamse liberalen, hij bouwde mee aan de oprichting van de Vlaamse Liberalen en Democraten na 1992 in Brussel, samen met Annemie Neyts en Guy Vanhengel met wiens vader Gerard René goed bevriend was via het Willemsfonds. Sinds 1999 werd René vlot verkozen tot Brussels parlements lid, tot op vandaag. ■ B.C.

Van Vlaams Dorp tot Wereldstad. De wonderjaren van René Coppens in Ganshoren en omstreken. Uitg. Willemsfonds. Brussel, 2014; 121 blz. Info bij: WF-secretariaat Brussel, Antwerpsesteen 30, 1000 Brussel, tel. 02 218 44 88, e-mail: hans.vanrompaey@willemsfonds.be

Een blaffend keffertje of een vredesleger?

Tijdens de (nog lopende?) regeringsonderhandelingen is er ook een klein zinnetje gewijd aan defensie: de oude en versleten F-16's zullen vanaf 2023 door "iets" vervangen worden. Dit korte zinnetje verbergt echter een heel groot maatschappelijk debat, met verschillende geleidingen dat men blijkbaar niet durft of wil in het openbaar voeren.

Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Naiëve zielen

Vooreerst al het kostenplaatje: die vervanging zal volgens "voorzichtige ramingen" zoals dat meestal pudiek wordt aangeduid, grosso modo zo'n 5 miljard euro kosten. Uit ervaring weten we ondertussen wel dat dit bedrag slechts het topje van de ijsberg is. Nadien komen er nog de kosten van werking, onderhoud en andere niet voorziene uitgaven bij. Over de milieukosten van dergelijke energievretende toestellen zullen we maar zedig zwijgen. Ook het "vijgenblad" dat onze economie en de tewerkstelling van deze aankoop beter zal worden, omdat er zogenaamde "economische compensaties" zullen volgen, vanwege de mogelijke leveranciers van deze toestellen, is een fabeltje waar ook alleen nog naïeve zielen in geloven.

Kan ons land in een periode van budgettaire krapte zich een dergelijke uitgave veroorloven? En zelfs als er al geld genoeg zou zijn (quod non) kan (en moet) er met datzelfde geld niet iets zinnigers worden aangevangen: als we alleen nog maar zien welke schrijnende achterstanden er bestaan bijvoorbeeld inzake scholenbouw, rusthuizen, kinderdagverblijven en andere sociale voorzieningen die onvoldoende worden uitgebouwd, zou daarrond toch wel eens een meer open debat mogen worden gevoerd, over het meest zinvol besteden van die 5 miljard euro?

Welk leger?

Louter functioneel (militair) kunnen er ook vragen worden gesteld: welk leger willen wij? Zullen die paar nieuwe gevechtsvliegtuigen ons klein leger internationaal meer aanzien en slagkracht bezorgen? Wordt het argument van "dit zijn NAVO-verplichtingen" niet al te gemakkelijk ingeroepen om enkele overjarige pubers verder "oorlogje" te laten spelen met duur wapentuig? Wij moeten inderdaad onze internationale verplichtingen en verantwoordelijkheden opnemen. Maar, wie zegt dat zo iets via de aankoop van gevechtswapens moet gebeuren? Zou het (militair én humanitair) niet veel zinvoller zijn te investeren in "vredesopdrachten": aankoop van transportvliegtuigen en/of -voertuigen om humanitaire hulp te verlenen in door rampspoed getroffen gebieden? Middelen om wateroverlast (in sommige gebieden) en/of watertekort (in andere gebieden) te bestrijden?

Exact 100 jaar na de start van de Eerste Wereldoorlog zouden wij (zeker hier in het Westen) moeten weten dat een oorlog nog nooit "winnaars" heeft opgeleverd (behalve de grote wapenboeren die zonder scrupules aan

alle partijen wapens verkopen). Dus wij moeten niet investeren in offensieve gevechtswapens, maar in middelen die vooral de armste landen kansen geven zich te ontwikkelen en zelfs voor hun welvaart en welzijn in te staan. Als er ergens in de wereld (gewapende) conflicten ontstaan, is het omdat sommige landen en/of bevolkingsgroepen zich in zo'n een (economisch) hopeloze situatie bevinden en geweld als enige uitweg zien. Door in (vredes-) projecten te investeren, kan men de ware oorzaken van heel wat internationale conflicten aan de bron wegnemen. Daar in investeren lijkt ons op langere termijn alleszins meer zinvol. Hoewel 5 miljard euro (naar Belgische normen) een groot bedrag is, betekent dat internationaal bekeken niets: zelfs met dat bedrag zal ons Belgisch Leger nog altijd een klein, blaffend keffertje blijven waar verder niemand bang voor is. Als wij echter datzelfde bedrag in enkele goedgekozen humanitaire projecten en/of een goed technisch uitgeruste "vredesforce" investeren, kunnen wij wel – voor die begunstigden – het verschil maken en een (bescheiden) bijdrage leveren tot een meer veiliger globale wereld.

Doorgeschoven lasten

Maar ook louter politiek is deze beslissing weer heel kenmerkend voor de manier van denken en handelen van onze politieke klasse. Vandaag gaat het "slechts" om een principiële beslissing zonder directe impact op de huidige begroting en/of de huidige legislatuur: de (relatief beperkte) voorschotten op dit (mega-) contract zullen pas ten vroegste in 2018 of 2019 moeten worden betaald, de hoofdsom (veel) later. Met andere woorden vandaag wordt - zonder veel debat en/of overleg – al terug een berg van verplichtingen en verbintenissen gecreëerd, waarvan de last netjes wordt doorgeschoven naar de volgende legislatuur.

Leren wij dan echt niet uit onze fouten van het verleden? ■